

BOTEZUL ÎN DUHUL SFÂNT (EFUZIUNEA DUHULUI) **de Fr. Raniero Cantalamessa, O.F.M.Cap**

Sumar: *Botezul în Duh nu este un sacrament, dar este legat de cele șapte sacramente. Botezul în Duh face reală și într-un fel reînnoiește inițierea creștină. La începutul Bisericii, Botezul era acordat adulților convertiți de la păgânism și făceau, cu ocazia Botezului, un act de credință și o alegere liberă și matură. Astăzi acestea sunt înlocuite de intermediari, părinți sau nași. În această situație, rareori sau niciodată, persoana botezată nu atinge stadiul proclamării în Duhul Sfânt: „Isus este Domnul”. Și până când persoana nu atinge acest punct, orice altceva în viața sa creștină rămâne în afara focusului și imatur. Nu mai au loc minuni și experimentăm ceea ce Isus a făcut la Nazaret: „Isus nu a putut să facă multe minuni din cauza lipsei lor de credință” (Mt 13, 58). Reactivarea efectivă a Botezului prin Botezul în Duh constă în faptul că în sfârșit omul contribuie cu partea sa – în special el face o alegere de credință, pregătit în căință, care permite lucrării lui Dumnezeu să se elibereze și să își emane întreaga putere. Este ca atunci când firul electric este pus în priză sau lumina este aprinsă. Darul lui Dumnezeu este în sfârșit „dezlegat” și Duhul poate să curgă ca un parfum în viața creștină.*

Înainte de a vorbi despre Botezul în Duh, este important să încercăm să înțelegem ce este Reînnoirea în Duh. După Conciliul Vatican II s-au reînnoit multe lucruri în viața Bisericii –liturgia, grija pastorală, dreptul canonic, constituțiile persoanelor consacrate și uniforma lor. Deși toate aceste lucruri sunt importante, ele sunt doar lucruri exterioare și vai nouă dacă ne oprim aici, gândindu-ne că sarcina s-a îndeplinit, pentru că nu structurile, ci sufletele sunt importante la Dumnezeu. Sf. Ambrozie scrie: „Datorită sufletelor oamenilor este frumoasă Biserica” și de aceea în sufletele oamenilor trebuie ea să se facă frumoasă.

Dumnezeu este autorul și puterea

Reînnoirea este o reînnoire în care Dumnezeu, și nu omul este principalul autor. „Eu, nu voi”, spune Dumnezeu „fac toate lucrurile noi” (Ap 21, 5); „Duhul Meu – și numai El – poate reînnoi fața pământului” (cf Ps 104, 30). Din punct de vedere religios, tindem să vedem lucrurile dintr-o perspectivă ptolemeică: la bază se găsesc eforturile noastre – organizare, eficiență, reforme, bunăvoință – în care pământul este centrul pe care Dumnezeu vine să îl întărească și să-l încoroneze, prin harul Său și prin efortul nostru.

Noi trebuie – iar la acest punct Cuvântul lui Dumnezeu o cere – „să-i dăm înapoi puterea lui Dumnezeu” (Ps 68, 35), pentru că „puterea este a lui Dumnezeu” (Ps 62, 11). Am uzurpat pentru prea mult timp această putere a lui Dumnezeu, prin a o folosi de parcă ar fi a noastră, de parcă am putea să stăpânim această putere a lui Dumnezeu. Trebuie să ne schimbăm total perspectivele. Aceasta pentru a arăta simplu că fără Duhul Sfânt nu putem face nimic, nici măcar să spunem „Isus este Domnul!” (1Cor 12, 3).

Botezul în Duh și Sacramentul Botezului

Botezul în Duh nu este un sacrament, dar este legat de un sacrament, de cele șapte sacramente de fapt – de sacramentele inițierii creștine. Botezul în Duh face reală inițierea creștină și într-un fel o reînnoiește. Cea dintâi relație este cu sacramentul Botezului. De fapt, această experiență este numită „Botezul în Duh” la poporul de limbă engleză.

Noi credem că Botezul în Duh face real și revitalizează Botezul nostru. Pentru a înțelege cum poate acest sacrament – primit cu mulți ani în urmă, de obicei imediat după naștere – să revină brusc la viață și să emane atâta energie, așa cum se întâmplă adesea prin Botezul în Duh, este important să fim atenți la înțelegerea teologiei sacramentelor.

Teologia catolică recunoaște conceptul de sacrament valid, însă „*legat*”. Un sacrament este „legat” dacă roadele care ar trebui să îl însoțească rămân îngrădite, din cauza anumitor blocaje care îi opresc eficacitatea. Un exemplu extrem este sacramentul căsătoriei sau cel al preoției, primit în stare de păcat de moarte. În aceste circumstanțe, aceste sacramente nu pot oferi nici un har persoanelor, până când nu se înlătură păcatul prin penitență. Din acest moment sacramentul „revine la viață”, datorită caracterului de neșters și irevocabil al darului lui Dumnezeu: Dumnezeu rămâne fidel chiar dacă noi suntem infideli, pentru că El nu se poate nega pe El însuși (vezi Timotei 2, 13).

În cazul botezului, ce determină ca roadele sacramentului să fie legate? Sacramentele nu sunt ritualuri magice care acționează mecanic, fără cunoștința persoanei sau fără să ia în seamă nici un răspuns din partea ei. Eficacitatea sa este rodul unei sinergii sau cooperări între atotputernicia divină – în realitatea harul lui Cristos sau Duhul Sfânt – și libertatea umană, pentru că, așa cum spune Sf. Augustin: „Cel care te-a creat fără cooperarea ta, nu te va mântui fără cooperarea ta.”

Opus operatum al botezului, adică partea lui Dumnezeu sau harul, are mai multe aspecte – iertarea păcatelor, darul virtuților teologale al credinței, speranței și iubirii (acestea, totuși, numai sub formă de semințe) și filiația divină – toate acestea operând prin acțiunea efectivă a Duhului Sfânt. Dar în ce constă *opus operantis* în botez – adică partea omului? Constă în credință! Oricine crede și e botezat va fi mântuit (Mc 16, 16). Mai este un element în privința botezului: credința persoanei. „Celor care l-au primit și cred în numele Lui, le-a dat puterea de a deveni copii ai lui Dumnezeu.” (In 1, 12).

Botezul este asemenea unei semințe divine aruncate pe credința oamenilor: cei care ați auzit cuvântul adevărului, Evanghelia mântuirii voastre și ați crezut în El, ați primit (desigur în botez) pecetea Duhului Sfânt (vezi Ef 1, 13).

Btezul și confirmarea credinței

La începutul Bisericii; Botezul era un eveniment atât de puternic și atât de bogat în haruri, încât nu mai era nevoie de o nouă efuziune a Duhului, așa cum avem nevoie astăzi. Botezul era administrat adulților convertiți de la păgânism și care, instruiți corect, au fost capabili să facă, cu ocazia botezului, un act de credință și o alegere liberă și matură. Este suficient să citim catehezele mistagogice despre botez, atribuite lui Ciril din Ierusalim, pentru a înțelege profunzimea credinței către care erau conduși cei care așteptau botezul. În esență, ei ajungeau la botez printr-o adevărată și reală convertire și astfel pentru ei botezul era o reală spălare, o reînnoire personală și o renaștere în Duhul Sfânt.

Circumstanțele favorabile care au permis botezului, la originea Bisericii, să acționeze cu atâta putere a fost faptul că harul lui Dumnezeu și răspunsul omului s-au întâlnit în același timp, într-o sincronizare perfectă.

Botezul copiilor în mediile necreștine

Acum însă această sincronizare s-a rupt și suntem botezați de copii, și încet-încet acest aspect al actului liber și personal al credinței nu mai are loc. A fost substituit de o decizie a unor intermediari, părinți sau nași. Când un copil crește într-un mediu total creștin, această credință poate să înflorească, chiar dacă într-un ritm mai lent. Acum, totuși, nu mai este cazul, iar mediul nostru spiritual este mai rău decât cel din timpurile Evului Mediu. Nu pentru că nu mai este o viață normală creștină, ci pentru că acum aceasta este o excepție mai degrabă decât o regulă.

În această situație, rar sau niciodată persoana botezată atinge stadiul proclamării în Duhul Sfânt că „Isus este Domnul”. Și cât timp o persoană nu atinge acest punct, orice altceva în viața sa creștină

rămâne în afara focusului și imatur. Minunile nu mai au loc și experimentăm ceea ce Isus a constatat în Nazaret: „Isus nu a putut să facă multe minuni din cauza necredinței lor” (Mt 13, 58).

Voința lui Dumnezeu

Iată, deci, ceea ce simt eu că este însemnătatea Botezului în Duh. Este răspunsul lui Dumnezeu la această disfuncțiune care a crescut în viața creștină în Sacramentul Botezului.

Este un fapt cunoscut că în ultimii ani a fost o oarecare preocupare din partea Bisericii, printre episcopi, pentru faptul că sacramentele creștine, în special botezul, sunt conferite persoanelor care nu le vor folosi în viață. Ca rezultat, s-a sugerat chiar ca botezul să nu fie administrat fără câteva garanții minime că acesta va fi cultivat și valorificat de copilul respectiv. Nu trebuie să aruncăm mărgăritarele la porci, așa cum a spus Isus, iar botezul este un mărgăritar, pentru că este rodul sângelui lui Cristos.

Dar se pare că Dumnezeu a fost preocupat de această situație chiar înainte ca Biserica să existe și a ridicat pe ici pe colo în Biserică mișcări menite să reînnoiască inițierea creștină în adulți. Reînnoirea Carismatică este una din aceste mișcări și principalul har al acesteia este, fără îndoială, legat de Botezul în Duh și ceea ce vine înaintea lui.

Eliberarea și confirmarea credinței

Eficacitatea în reactivarea Botezului constă în faptul că în sfârșit omul contribuie cu partea sa – adică el face o alegere de credință, pregătit în căință, care permite lucrării lui Dumnezeu să se elibereze și să își emane întreaga putere. Este ca atunci când firul electric este pus în priză sau lumina este aprinsă. Darul lui Dumnezeu este în sfârșit „dezlegat” și Duhul poate să curgă la fel ca un parfum în viața creștină.

În completarea reînnoirii harului botezului, Botezul în Duh este o confirmare a propriului botez al persoanei, un „Da” deliberat pentru acesta, pentru roadele lui și angajamentele lui și este la fel ca la Mir. Sfântul Mir este sacramentul care dezvoltă, confirmă și aduce la împlinire lucrarea botezului. De la acesta, de asemenea, vine dorința pentru o mai mare implicare în dimensiunea apostolică și misionară a Bisericii, așa cum este observat în mod obișnuit și la cei care primesc Botezul în Duh. Ei se simt mai înclinați să coopereze la edificarea Bisericii, să se pună în slujba ei prin diferite slujiri clericale și laice, să îl mărturisească pe Cristos – să facă toate acele lucruri care reamintesc evenimentul Rusaliilor și care sunt actualizate în Sacramentul Mirului.

Botezul în Duh nu este singura ocazie cunoscută în Biserică pentru revitalizarea sacramentelor inițierii. Mai este de exemplu reînnoirea făgăduințelor de la botez în Vigilia Pascală, precum și exercițiile spirituale, profesiunile religioase, numite uneori „al doilea botez”, iar la nivel sacramental este Mirul.

Nu este greu să descoperim, de asemenea, în viața sfinților prezența efuziunii spontane, mai ales cu ocazia convertirii lor. Diferența Botezului în Duh, totuși, este că acesta e deschis întregului Popor al lui Dumnezeu, mic sau mare, și nu numai acelor privilegiați care participă la exercițiile spirituale ale Sf. Ignațiu sau fac o profesiune religioasă.

Voința lui Dumnezeu în istorie

De unde vine această putere extraordinară pe care am experimentat-o atunci când am fost botezați în Duh? Ceea ce vorbim nu este simplă teorie, ci ceva ce am experimentat noi înșine și de aceea putem spune cu Ioan: „Ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și ce am pipăit cu mâinile noastre, aceea vă vestim și vouă, ca și voi să aveți părtășie cu noi” (vezi *1In* 1, 1-3). Explicația acestei

puteri este în voința lui Dumnezeu – pentru că lui Dumnezeu i-a plăcut să reînnoiască astăzi Biserica cu aceste resurse – și este destul.

În mod cert există referințe biblice, ca cel relatat în Fapte 8, 14-17, când Petru și Ioan, auzind că Samaria a primit Cuvântul Domnului, au plecat acolo, s-au rugat pentru ei și și-au impus mâinile asupra lor, încât ei l-au primit pe Duhul Sfânt. Dar aceste referințe biblice nu sunt suficiente pentru a explica vastitatea și profunzimea manifestărilor contemporane ale efuziunii Duhului.

Explicația este deci în planul lui Dumnezeu. Putem spune, parafrazând un faimos text al apostolului Paul: Deoarece creștinii, cu toată organizarea lor, nu au putut transmite puterea Duhului, Dumnezeu a voit să-i reînnoiască pe credincioși prin nebunia Botezului în Duh. De fapt teologii caută o explicație, iar responsabili, o moderare, dar sufletele simple ating cu mâinile lor puterea lui Cristos în Botezul în Duh (*1Cor 12, 1-24*).

Noi oamenii, și în mod special noi oamenii Bisericii, tindem să îl limităm pe Dumnezeu în libertatea Lui: tindem să insistăm ca El să urmeze un model obligatoriu (acele așa-numite canale de har) și uităm că Dumnezeu este un torent care curge liber și creează după propriul drum, iar Duhul suflă unde și cum vrea El (neneglijând rolul învățaturii Bisericii pentru a discerne ce vine de la Duh și ce nu). În ce constă Botezul în Duh și cum funcționează acesta? În Botezul în Duh există o mișcare secretă, misterioasă a lui Dumnezeu, care este felul lui de a deveni prezent, într-un mod diferit pentru fiecare, pentru că numai El ne cunoaște în partea noastră cea mai intimă și deci cunoaște cum să acționeze în unica noastră personalitate. Există și partea de comunitate externă, care este aceeași pentru toți și constă în principal în trei lucruri: iubirea fraternă, impunerea mâinilor și rugăciunea. Acestea nu sunt elemente sacramentale, ci simple elemente ecleziastice.

Duhul Sfânt purcede de la Tatăl și de la Fiul

De unde vine harul pe care îl experimentăm la Botezul în Duh? De la cei din jurul nostru? Nu! De la persoana care îl primește? Nu! Vine de la Dumnezeu! Putem doar spune că acest har este dăruit la botez, pentru că Dumnezeu acționează cu coerență și credincioșie și nu făcând și desfăcând. El își onorează angajamentele și instituțiile lui Cristos. Un lucru este sigur – că nu frații îl dau pe Duhul Sfânt, ci ei invocă Duhul Sfânt asupra persoanei. Duhul nu poate fi dat de nici un om, nici chiar de Papă sau de un episcop, pentru că omul nu-l posedă prin sine însuși pe Duhul Sfânt. Numai Isus poate să-l dea pe Duhul Sfânt; nimeni altcineva nu-l posedă pe Duhul Sfânt, ci mai degrabă ei sunt posedați de El. Prin acest har, putem vorbi despre o nouă venire a Duhului Sfânt, de o nouă misiune a Tatălui prin Isus Cristos, sau o nouă ungere corespunzătoare unui nou grad de har.

Fr. Cantalamessa a fost predicatorul papal al Casei Pontificale a Papei Ioan Paul al II-lea din 1980. Extras din buletinul ICCRS, acest articol este bazat pe un discurs ținut la o întâlnire a persoanelor consacrate.
